

ההשלכות ההומניטריות של פעילויות התנחלות

עובדות

שליש מיחידות הדיור בשכונות שבקרבת מתחמי ההתנחלות בעיר חברון (1,105 מתוך 3,358 יחידות דיור) ננטשו על ידי דייריהן הפלסטינים בשל הגבלות גישה ואלימות והטרדות שיטתיות.

18 קהילות בדואיות פלסטיניות בנפת ירושלים, הממוקמות בשטח שיועד להרחבת ההתנחלות מעלה אדומים, מצויות בסכנת העברה בכפייה.

אחרי ירידה שנמשכה שלוש שנים ברציפות, במחצית הראשונה של 2017 חלה עלייה של 88% במספר התקריות שגרמו לנפגעים פלסטינים או לנזק לרכוש פלסטיני לעומת שנת 2016 (בממוצע חודשי).

בין 2005 ל-2016, יותר מ-90% מתיקי החקירה של תלונות שהוגשו למשטרת ישראל בגין פגיעת מתנחלים בפלסטינים וברכושם נסגרו בלא שהוגש כתב אישום נגד חשוד כלשהו.

מאז 1967 הוקמו כ-250 התנחלויות בגדה המערבית הכבושה, חלקן בלא אישורן הרשמי של הרשויות הישראליות ("מאחזים"), אבל בתמיכתן.

נכון להיום חיים בהתנחלויות אלה כ-611 אלף מתנחלים, שני שלישים מהם בשטח C ושליש בירושלים המזרחית.

שטחי השיפוט הרשמיים של התנחלויות, המשתרעים על פני יותר מ-10% משטח הגדה המערבית, הוכרו "שטחים צבאיים סגורים" והם מחוץ לתחום עבור פלסטינים.

הנסיעה בכבישים המשרתים מתנחלים בגדה המערבית באורך מצטבר של יותר מ-400 ק"מ (לא כולל כבישים פנימיים בתוך התנחלויות) אסורה על כלי רכב בעלי לוחיות רישוי פלסטיניות, או שמוטלות עליה הגבלות קשות, בנימוקי ביטחון.

נכון לעכשיו מאיימת סכנת גירוש על יותר מ-800 פלסטינים בירושלים המזרחית בשל תביעות משפטיות שהוגשו למערכת בתי המשפט הישראלית, בעיקר על ידי עמותות מתנחלים הטוענות לבעלות על הנכסים.

רבות מההגבלות על תנועת פלסטינים, הפוגעות בגישה לשירותים בסיסיים ולמקורות מחיה, מוטלות כדי להגן על מתנחלים ולאפשר להם לנהל את חיי היום יום שלהם, על חשבון פלסטינים. הרשויות הישראליות הצדיקו את מרבית המקרים בהם סטה התוואי של גדר ההפרדה מהקו הירוק, ובכך הביא לבידודן של אדמות וקהילות פלסטיניות בצורך להגן על גושי התנחלות מפני פיגועי פלסטינים. מחסומים וחסמי דרכים רבים מתעלים תנועתם של כלי רכב פלסטיניים הלאה מכבישים מסוימים המשרתים את אוכלוסיית המתנחלים, אל כבישים משניים המצריכים נסיעה למרחקים גדולים יותר. חקלאים מורשים להגיע לאדמתם הממוקמת בתוך התנחלויות או סביב גבולותיהן החיצוניים פעמיים בשנה לכל היותר, בכפוף לאישור מוקדם של הרשויות הישראליות.

אובדן אדמה, חשיפה לאלימות ו/או הגבלות גישה, בצד יישומו של משטר תכנון מגביל, יצרו סביבה כופה המציבה רבות מהקהילות הפלסטיניות הללו בסכנת העברה בכפייה. סיכון זה גבוה במיוחד בקרב קהילות בדואים ורועים פלסטינים, בשטחים המיועדים להרחבת התנחלויות; מי שחיים בתוך ובקרבת נכסים בירושלים המזרחית שעמותות מתנחלים קנו או תובעות בעלות עליהם; ומי שחיים בקרבת מתחמי ההתנחלות בעיר חברון.

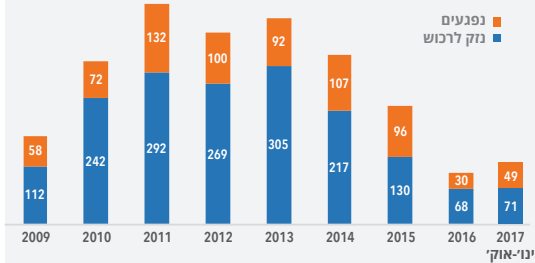
התנחלויות אינן חוקיות מתוקף המשפט ההומניטרי הבינלאומי מאחר שהן מהוות הפרה של סעיף 49 לאמנת גינבה הרביעית, האוסר על העברת אוכלוסייה אזרחית של הכוח הכובש אל תוך השטח הכבוש.¹ הקמת התנחלויות והרחבתן המתמדת לוו גם בהפרות של זכויות האדם של פלסטינים, לרבות זכות הקניין, זכותם לחופש התנועה ולשוויון בפני החוק.

התפיסה הרשמית של אדמות להקמת התנחלויות ולהרחבתן, בצד השתלטות של קבוצות מתנחלים על אדמות, נישלה פלסטינים מרכושם וצמצמה את המרחב העומד לרשותם לשמירה על מחייתם. באזורים מסוימים פגעה תופעה זו גם בגישת פלסטינים למקורות מים המשמשים להשקיה, לגידול בעלי חיים ולצריכה ביתית. אובדן האדמות ומשאבי המים הגביר את פגיעותן של קהילות כפריות ויצר צורך בהתערבות הומניטרית, לרבות סיוע במזון ובכסף מזומן.

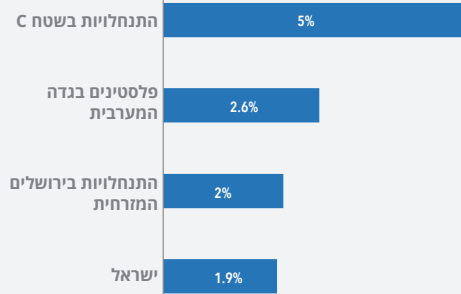
באזורים רבים של הגדה המערבית, הכשל של הרשויות הישראליות לאכוף במידה מספקת את שלטון החוק על מתנחלים הגביר את רמת הסיכון לפלסטינים ולרכושם. כשל זה כלל לא רק את אי-מיצוי הדין עם מבצעי מתקפות, אלא גם "הכשרה" בדיעבד של התנחלויות שהוקמו על אדמות פלסטיניות שמתנחלים השתלטו עליהן בכוח. חרף זאת, בשנים האחרונות אימצו הרשויות הישראליות מספר אמצעי מנע שתרמו לירידה בתכיפותן של מתקפות מתנחלים.

1. מתוך דגימה של 1,174 תיקים שאחריהם עקב הארגון הישראלי "שי די".

תקריות במעורבות מתנחלים שבהן נפגעו פלסטינים או נגרם נזק לרכוש/אדמה פלסטיניים

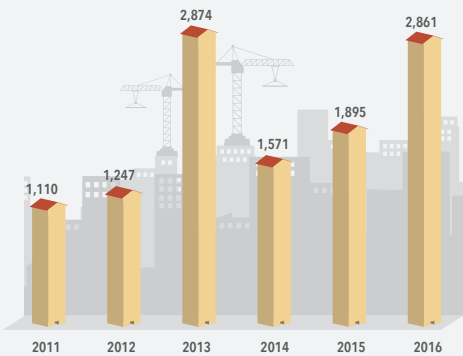

גידול אוכלוסין - ממוצע שנתי 2015-2000

מקור: הלשכה הישראלית המרכזית לסטטיסטיקה, הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה

התחלות בנייה בהתנחלויות בשטח C

מקור: הלשכה הישראלית המרכזית לסטטיסטיקה

